

De kersemineermot (*Lyonetia clerkella* L.) een interessante bladmineerder

Bladmineerders zijn insecten, waarvan de larven tussen de twee opperhuiden van een blad leven en daar vaak typische gangen vreten. Daarom wordt deze groep insecten 'bladmineerders' genoemd. Wij onderscheiden, al naar de orde waartoe het minerende insect behoort: mineervliegen, mineermotten, mineerwespen en mineerkevers.

In de afgelopen zomer is op talrijke gewassen, maar vnl. op Prunus- en Malussoorten de interessante mineermot *Lyonetia clerkella* L. in belangrijke mate opgetreden.

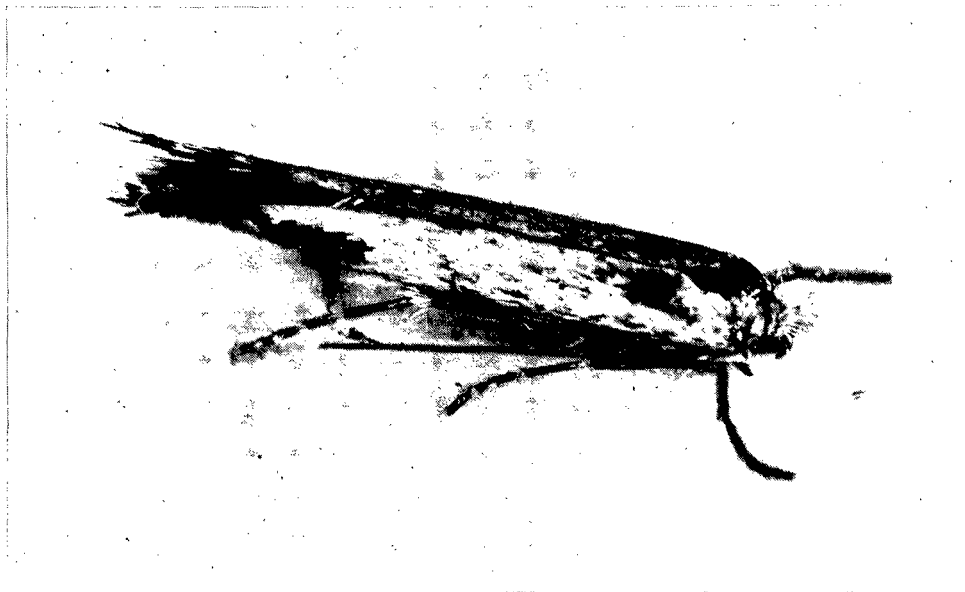
Door het voorkomen op vruchtbomen (o.a. kers) heeft men dit insect 'kersemineermot' genoemd. Het wordt echter ook op Betula, Cydonia, Cotoneaster, Crataegus en Malus waargenomen.

Het motje komt in het voorjaar uit zijn winterschuilplaats tevoorschijn. Het insect is slechts 5 millimeter lang en onopvallend bronskleurig of grijswit. De achtervleugels bestaan in hoofdzaak uit zeer fijne franje, de sprieten zijn bijna even lang als het lichaam. De top van de voorvleugel is versierd met een duidelijke zwarte puntvlek (zie foto).

Vanaf begin-april worden de eieren aan de onderzijde van het blad in het bladweefsel, meestal nabij de hoofnerf, afgezet.

De larve, die na 10-14 dagen uit het ei tevoorschijn komt, vreet zich aanvankelijk een zeer smalle gang door het bladweefsel. Bij doorgvallend licht kan men het uitwerpselenspoor als een dunne bruine lijn waarnemen (zie foto). De glasachtige, pootloze mineerrups vreet zich per dag enkele centimeters door het bladweefsel verder, zodat in korte tijd

Lyonetia clerkella L. - 5 mm.

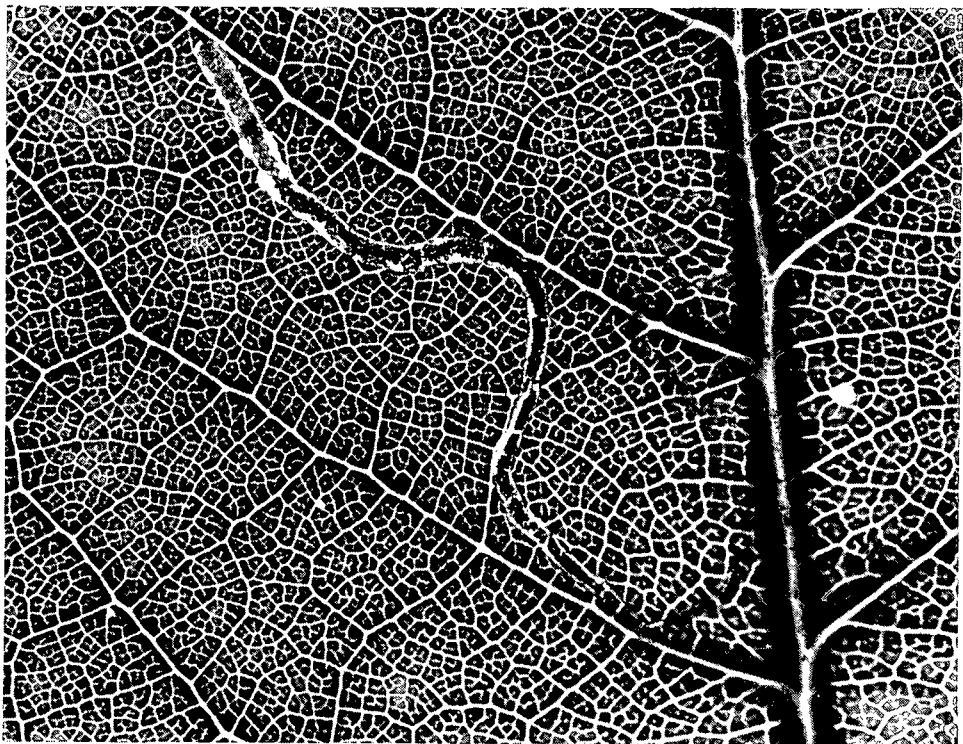

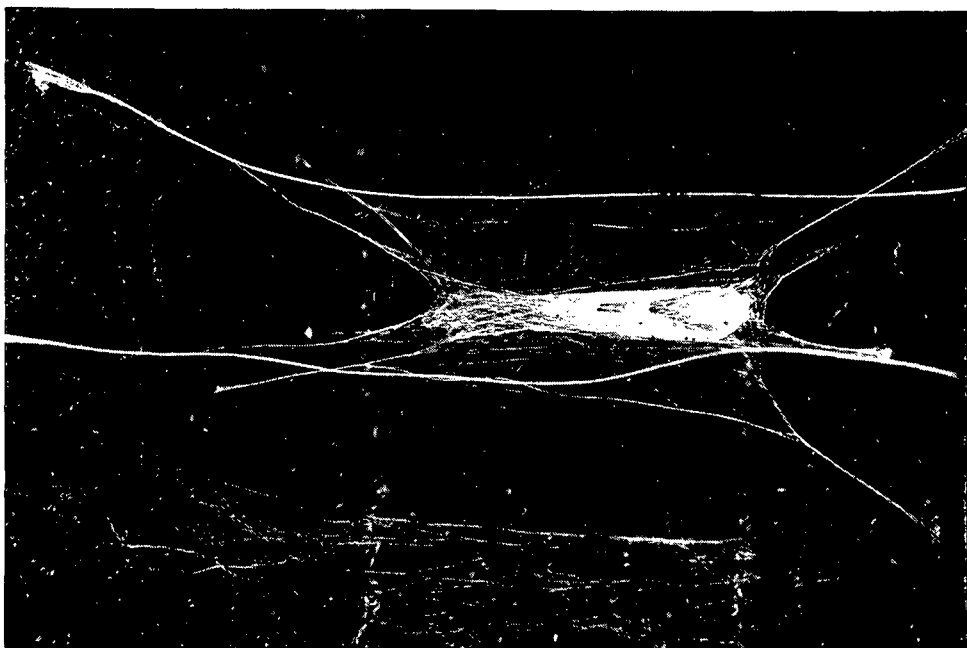
een lange slingerang ontstaat. Tijdens het vreetproces vervelt de rups enkele malen en worden aan het pootloze lichaam drie paar borstpoten gevormd. Deze zijn op de foto te zien als zes zwarte puntjes. Als de rups poprijp is, verlaat deze de gang via een sikkelvormige insnijding in de bovenste opperhuid van het blad.

Nu begint de vervaardiging van de voor ons zo interessante cocon. Het is aanstonds duidelijk waarom tijdens de laatste vervellingen de borstpoten tot ontwikkeling komen, deze zijn het insect van dienst bij het spinnen van de poppewieg. De rups laat zich nl. aan een spinseldraadje zakken, zoekt een geschikte plaats om het spinsel vast te hechten, veelal aan de onderzijde maar ook wel aan de bovenzijde van een lager gelegen blad. Het spinnen van de cocon duurt verscheidene uren achtereen. Als de rups tijdens zijn arbeid wordt gestoord, begint hij meestal weer van voren af aan.

Wij zien de drie millimeter grote, lichtgroene rups eerst een aantal losse draden spinnen tot een klein grofmazig matje (zie onder aan de foto!). Na dit 'proefspinsel' worden twee lange, uit tientallen spinseldraden bestaande strengen gesponnen, waarin de poppewieg wordt 'opgehangen'. Doordat de draden iets indrogen wordt het blad een weinig krom getrokken. Daardoor komt de poppewieg vrij te hangen en is diens gevolgde beter beschermd tegen ongunstige weersinvloeden en stoten.

*Mijn veroorzaakt door rups van *Lyonetia clerkella* (vergroot).*

Poppenwieg van Lyonetia clerkella (loepfoto).

Uit de pop komt na 10 à 16 dagen de onaanzienlijke vlinder te voorschijn. Er ontwikkelen zich 2 à 3 generaties per seizoen, waarvan de herfst-generatie het talrijkst is. De motjes van deze laatste generatie worden in september en oktober geboren. Zij overwinteren tussen schorsschubben, rietmatten enz. De overwinteringskansen voor dit tere insect zijn in ons klimaat echter gering. De aanvangspopulatie is in het voorjaar dan ook zo klein, dat de weinige mijnen die in de voorzomer worden gevormd, vrijwel door niemand worden opgemerkt. In de nazomer en herfst ontwikkelt zich in gunstige jaren een meer omvangrijke generatie, waarvan wij de prachtige poppewiegen soms in grote aantallen aan de bladeren van de aangetaste bomen kunnen vinden.

Dit is het moment waarop wij kunnen genieten van de fascinerende schoonheid van het kleine, dat zich het best door een loop laat bewonderen, ja zelfs met het nodige geduld laat fotograferen, zoals de prachtige opnamen van de heer Booy bewijzen.

Inventarisatie in de Amsterdamse Waterleidingduinen

In verband met het projecteren van wegen en kanalen is in 1966 begonnen met botanische inventarisaties in de Amsterdamse waterleidingduinen. Zo zijn reeds geïnventariseerd: Zandvoortervlakte, de Sprengel, Rozenwatervlakte, de drie infiltratiegebieden e.d.

Om in 1969 een iets groter opgezette inventarisatie te krijgen zou ik graag contact krijgen met mensen, die in 1969 een stuk(je) willen inventariseren. Mocht U hiervoor belangstelling hebben, wilt U dan schrijven naar M. O. Boerman, Pettenstraat 14 te Amsterdam (Nieuwendam).

Ook indien U zich niet aan zo'n inventarisatie wilt binden, houd ik me voor alle (ook oude) waarnemingen op het gebied van de Amsterdamse waterleidingduinen aanbevolen.